In de zaak 143-73

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Tribunal administratif te Parijs in het aldaar aanhangig geding tussen

SOCIÉTÉ DES PRODUITS ALIMENTAIRES ET DIÉTÉTIQUES (SOPAD) SA, gevestigd te Courbevoie,

en

FONDS D'ORIENTATION ET DE RÉGULARISATION DES MARCHÉS AGRICOLES (FORMA), te Parijs, en FONDS D'INTERVENTION ET DE RÉGULARISATION DU MARCHÉ DU SUCRE (FIRS), te Parijs,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van verordening (EEG) nr. 1098/68 van de Commissie van 27 juli 1968 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen inzake de restituties bij uitvoer in de sector melk en zuivelprodukten (PB nr. L 184 van 29 juli 1968, blz. 10), verordening nr. 951/71 van de Commissie van 7 mei 1971 houdende wijziging van verordening nr. 1098/68 (PB nr. L 103 van 8 mei 1971, blz. 10) en verordening nr. 1048/71 van de Raad van 25 mei 1971 tot wijziging, ten aanzien van de aanpassing van de restitutie, van verordening (EEG) nr. 766/68 houdende vaststelling van de algemene voorschriften inzake de restitutie bij de uitvoer van suiker (PB nr. L 114 van 26 mei 1971, blz. 10),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: M. Sørensen, waarnemend President, R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh (rapporteur) en A. J. Mackenzie Stuart, Rechters,

Advocaat-Generaal: J. P. Warner
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

De feiten, het onderwerp van de vraag en de standpunten van partijen zijn als volgt weergegeven in het rapport ter terechtzitting:

I — De feiten en het proces-verloop

1. Verordening (EEG) nr. 876/68 van de Raad van 28 juni 1968 tot vaststelling van de algemene voorschriften betreffende de toekenning van de restituties bij uitvoer en de criteria voor de vaststelling van het bedrag van de restituties in de sector melk en zuivelprodukten, is voor haar toepassing nader uitgewerkt bij verordening nr. 1098-68 der Commissie van 27 juli 1968. Deze laatste verordening, die parallel loopt met verordening nr. 766/68 van de Raad van 18 juni 1968 houdende vaststelling van de algemene voorschriften inzake de restitutie bij de uitvoer van suiker, voorziet in een strikte aanpassing van de vooraf vastgestelde heffing bij uitvoer in geval van wijziging van de suikerprijs. Zij bepaalt in artikel 2, lid 3, tweede alinea: „wanneer de restitutie vooraf wordt vastgesteld, wordt uitgegaan van het basisbedrag, ... dat geldt op de dag, waarop de aanvraag van het uitvoercertificaat wordt ingediend, welk bedrag eventueel wordt aangepast aan de hand van de wijziging van de interventieprijs voor witte suiker." Deze regeling is van toepassing op bepaalde produkten, waaronder die, welke in deze zaak in het geding zijn en die zijn samengesteld uit melk en suiker.

Verordening nr. 951/71 van de Commissie van 7 mei 1971 bracht een wijziging in verordening nr. 1098/68 op grond van de overweging dat een aanpassing niet automatisch noodzakelijk was in alle gevallen, doch alleen nog indien na een wijziging van de suikerprijzen in de loop van de periode tussen de dag van de aanvraag van het uitvoercertificaat en de dag van uitvoer een aanpassing in de hoofdsector suiker was voorzien op grond van artikel 12 van verordening nr. 766/68. Deze wijziging van artikel 2, lid 3, tweede alinea, van verordening nr. 1098/68 stelt de aanpassing van het „suiker"-element in samengestelde produkten dus afhankelijk van de bewegingen van de voor witte suiker vastgestelde restitutie.

Bij verordening nr. 1048/71 van 25 mei 1971 heeft de Raad juist dit artikel 12 van verordening nr. 766/68 als volgt gewijzigd: „indien tijdens de periode tussen de datum van indiening van de aanvraag van het uitvoercertificaat vergezeld van een verzoek om de restitutie vooraf vast te stellen ... en de datum van uitvoer, verandering komt in de op grond van verordening nr. 1009/67/EEG vastgestelde prijzen van suiker of melasse, *kan* het restitutiebedrag worden aangepast". De aanpassing geschiedt dus niet meer automatisch.

2. Zich beroepend op de verhoging van de interventieprijs voor witte suiker op 1 juli 1971, vroeg verzoekster in het hoofdgeding, Sopad (Société des produits alimentaires et diététiques), overeenkomstig het in verordening nr. 1098/68 vervatte stelsel van „automatische correctie", om aanpassing — dat wil zeggen verhoging — van de restitutie voor het suikerbestanddeel van het produkt waarvoor zij een uitvoercertificaat had verkregen. Dit certificaat was haar op 29 oktober 1970 verstrekt door Forma (Fonds d'orientation et de régularisation des marchés agricoles), een der verweerders in het hoofdgeding, en wel voor tien miljoen kilogram melk en room, niet in poeder, verduurzaamd of ingedikt, met toegevoegde suiker, met een vetgehalte van 9 %, uit te voeren naar Algerije vóór 28 februari 1972. In het uitvoercertificaat was vermeld dat de restitutie vooraf was vastgesteld op 61,10 Ffr per 100 kilogram eindprodukt en 64,93 Ffr per 100 kilogram daarin voorkomende suiker.

Forma en Firs (Fonds d'intervention et de régularisation du marché du sucre), de tweede verweerder in het hoofdgeding, beschikten afwijzend op het verzoek van verzoekster in het hoofdgeding met een beroep op onbevoegdheid, enerzijds, en op de tussentijdse wijziging van de Gemeenschapsregeling, anderzijds.

3. Verzoekster in het hoofdgeding stelde beroep in bij het Tribunal administratif te Parijs dat besloot het geding te schorsen en overeenkomstig artikel 177 EEG-Verdrag de volgende vragen aan het Hof van Justitie voor te leggen:

„1. Bleef, gezien de datum (29 oktober 1970) waarop de uitvoermachtiging met prefixatie van het restitutiebedrag aan verzoekster is verleend, de regeling van verordening nr. 1098/68 van de Gemeenschap van 27 juli 1968 van toepassing op wijzigingen van dat bedrag in verband met wijzigingen van de interventieprijs voor witte suiker, of wel moesten eventuele wijzigingen van de restitutiebedragen geschieden volgens de nieuwe regeling van de communautaire verordeningen nrs. 951/71 en 1048/71 van 7 mei en 25 mei 1971?

2. Was, ongeacht de geldende regeling, een handeling van de gezagsorganen der Gemeenschap nodig opdat Firs en Forma tot betaling der met de aanpassing gemoeide geldbedragen konden overgaan?"

4. De verwijzingsbeschikking van het Tribunal administratif te Parijs is op 20 juni 1973 ingeschreven ter griffie van het Hof.

Verzoekster in het hoofdgeding en de Commissie van de Europese Gemeenschappen hebben overeenkomstig artikel 20 van het Statuut van het Hof schriftelijke opmerkingen ingediend.

Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van het Statuut van het Hof

1. De eerste vraag van het Tribunal administratif te Parijs

a) *Verzoekster in het hoofdgeding* is van mening dat verordening nr. 1098/68 van 27 juli 1968, op basis waarvan het uitvoercertificaat van 29 oktober 1970 door Forma is afgegeven, in casu bij uitstek van toepassing is.

1° De tegenovergestelde opvatting zou schending opleveren van het onbetwiste rechtsbeginsel dat aan wetten en verordeningen geen terugwerkende kracht toekomt. De in verordening nr. 1098/68 voorziene aanpassing bij verhoging van de interventieprijs voor witte suiker heeft ontegenzeglijk een automatisch karakter. Dit blijkt duidelijk zowel uit de tekst van deze verordening, als uit verordening nr. 951/71, waarbij zij is gewijzigd, en uit de mededeling in de brief van de Commissie van 21 oktober 1971 aan de „Chambre syndicale nationale des fabricants de lait concentré et poudre de lait infantile et alimentaire", dat „verordening nr. 1098/68 is gewijzigd in die zin dat het automatisch karakter der aanpassing is vervallen".

De verordeningen nrs. 951/71 en 1048/71, waarbij de automatische correctie van de restitutie is vervangen door een facultatieve correctie, zijn in geen geval van toepassing op het uitvoercertificaat van 29 oktober 1970 of op het contract met de Algerijnse Regering: zowel het certificaat als het contract, die tot stand zijn gekomen onder vigeur van verordening nr. 1098/68, blijven voor hun gehele looptijd vallen onder de bepalingen van deze verordening die in een automatische aanpassing voorziet, en wel op grond van het algemeen geldende rechtsbeginsel dat de rechtsgevolgen van lopende contracten ook bij tussentijdse wetswijziging nog worden bepaald door de wet, geldende op de dag waarop zij werden gesloten. Dit in artikel 2 van de Franse Code Civil neergelegde, non-retroactiviteitsbeginsel, dat is gegeven ter wille van de rechtszekerheid van de contractanten, vormt volgens verzoekster een constante in de Franse civiele en administratieve rechtspraak in die zin dat het verdere verloop van een contract geregeerd moet blijven door de wet, geldende op de dag van afsluiting.

2° Toepassing van verordening nr. 1048/71 en verordening nr. 951/71 zou neerkomen op een onrechtmatige commerciële benadeling van verzoekster in het hoofdgeding, omdat zij vanaf 1 juli 1971 ter nakoming van haar contracten suiker tegen de nieuwe prijs had moeten kopen en naar de oude prijs berekende restituties kreeg uitgekeerd.

Juist ter voorkoming hiervan voorzag verordening nr. 1098/68 in een automatische aanpassing van de restitutie. Om de hoge kwaliteit der door haar verkochte ingedikte melk te kunnen handhaven, zag verzoekster in het hoofdgeding zich gedwongen evenzeer hoogwaardige suiker te kopen, die doorgaans niet op de markt of bij de interventiebureaus verkrijgbaar was, zodat zij ook geen gebruik kon maken van interventiesuiker. Overigens produceert zij geen suiker doch gebruikt zij die slechts voor verwerking in een melkprodukt. Zij bestelde telkens alleen voor haar onmiddellijke behoefte, daar het haar materieel noch financieel mogelijk was voldoende voorraad te houden om een tijd lang gedekt te zijn tegen de gevolgen van wijzigingen in de suikerprijs. In het onderhavige geval was er voor haar geen enkele aanleiding om suiker op te slaan, omdat zij mocht aannemen dat haar positie zelfs bij een stijging van de suikerprijs was gewaarborgd door het automatisme van de aanpassingsregeling in verordening nr. 1098/68. Daar zij slechts over een zeer beperkte werkvoorraad ingedikte melk met toegevoegde suiker beschikte, was het haar ten slotte niet mogelijk geweest hiermee uit te komen om de Algerijnse Regering tegen de oude prijs te leveren, omdat haar contract nog doorliep van 1 juli 1971 tot en met februari 1972. Het weigeren van de aanpassing betekende dus dat geen rekening werd gehouden met een verkregen recht krachtens het uitvoercertificaat van 29 oktober 1970, dat bij stijging van de suikerprijs een automatische aanpassing waarborgde. Zonder die waarborg zou verzoekster in het hoofdgeding de transactie waarschijnlijk niet zijn aangegaan, omdat haar enige bescherming juist was gelegen in de prefixatie met automatische aanpassing. Een ontzegging van dit verkregen recht, dat zij vanaf 1 juli 1971 mocht inroepen, kwam tevens neer op aantasting van het — door het Hof herhaaldelijke erkende — beginsel van de bescherming van het gerechtvaardigd vertrouwen.

In het arrest 1-73, firma Westzucker GmbH tegen Einfuhr- und Vorratsstelle für Zucker, Jurisprudentie 1973, blz. 723, heeft het Hof bovendien uitgesproken dat de opheffing van het automatisme in de aanpassing van restituties bij de uitvoer van suiker, ingevolge verordening nr. 1048/71, van toepassing was op vóór de inwerkingtreding van deze verordening afgegeven certificaten met prefixatie „voor zover de betrokken uitvoer nog niet had plaatsgevonden en de interventieprijs niet was gewijzigd". In het onderhavige geval was de interventieprijs echter wel degelijk gewijzigd.

De verordeningen van 1971 mochten derhalve in casu geen toepassing vinden en het antwoord op de gestelde vraag zou moeten luiden dat verordening nr. 1098/68 van toepassing blijft op het uitvoercertificaat van 29 oktober 1970, dat onder vigeur van die verordening is afgegeven.

b) De *Commissie* begint, evenals verzoekster in het hoofdgeding, met erop te wijzen dat bij de aanpassing van de restitutie voor het „suiker"-element ongetwijfeld het beginsel van automatisme gold tot de inwerkingtreding van verordening nr. 951/71.

De Commissie merkt vervolgens op dat, naar blijkt uit de vierde overweging van de considerans van verordening nr. 951/71, de aangebrachte wijziging ten doel had deze automatische aanpassing te vervangen door een soepeler regeling.

Volgens 's Hofs arrest in de reeds aangehaalde zaak 1-73: „is de wet waarbij een wettelijke bepaling wordt gewijzigd, van toepassing, tenzij het tegendeel is bepaald, op de toekomstige gevolgen van feitelijke situaties welke onder vigeur van de oude wet zijn ontstaan; ... derhalve is de wijziging van artikel 12 van verordening nr. 766/68 niet alleen van toepassing op de na haar inwerkingtreding afgegeven certificaten met prefixatie, maar ook op de certificaten, die voor die datum waren afgegeven, voor zover de betrokken uitvoer nog niet had plaatsgevonden en de interventieprijs niet was gewijzigd."

Deze overwegingen moeten volgens de Commissie ook gelden voor de wijziging van artikel 2, lid 3, tweede alinea, van verordening nr. 1098/68.

Overigens kan men volgens de Commissie niet spreken van inbreuk op de bescherming van het gerechtvaardigd vertrouwen. De overweging van het arrest 1-73, luidende: „bezwaarlijk kan worden aangenomen dat een gevestigde rechtspositie van de betrokkenen kan worden aangetast door de wijziging van een bepaling die wegens haar stroefheid tot bevoordeling of benadeling dier betrokkenen kon leiden", is ook in een geval als het onderhavige volledig toepasselijk.

Bij een uitvoercertificaat met een zo lange looptijd (16 maanden) is het zeer moeilijk de communautaire wetgever te verbieden wijziging te brengen in het op die certificaten toepasselijke recht. Juist door deze lange looptijd kon het gebeuren dat de firma met de uitvoer van het produkt wachtte tot na het tijdstip waarop de suikerprijs werd verhoogd, en dat zij toen suiker moest betrekken tegen de verhoogde prijs, waardoor een aanpassing van de restitutie gerechtvaardigd lijkt. Dit argument is echter niet overtuigend, immers:

— verzoekster in het hoofdgeding had er niet op mogen vertrouwen dat de initiële regeling, waarvan het Hof in de zaak 1-73 het economisch gebrekkige karakter heeft onderstreept, gedurende de gehele looptijd van het certificaat ongewijzigd zou blijven;

— de wijziging in de rechtstoestand dateerde reeds van 7 mei 1971 en de prijsverhoging van witte suiker eerst van 1 juli 1971. Een fabrikant van exportprodukten, gelijk verzoekster, had op dat tijdstip nog suiker tegen de „oude" prijs kunnen betrekken uit de voorraden bij de Franse interventiebureaus.

Verzoeksters *individuele* situatie geeft evenmin aanleiding een inbreuk op een beschermde rechtspositie aan te nemen. De Franse firma's, die evenals verzoekster uitvoercertificaten voor de betrokken, produkten hadden ontvangen en die na toewijzing suiker, bestemd voor uitvoer tegen de — niet verhoogde — interventieprijs hadden gekocht en deze hadden afgezet op de binnenlandse markt, waren verplicht andere suiker te gebruiken voor de fabricage van voor uitvoer naar Algerije bestemde produkten. Voor zover zij deze suiker niet vóór 1 juli 1971 hadden gekocht, hebben zij hun verlies „genomen".

De diensten van de Commissie hebben erop gewezen dat deze firma's zich in feite zelf in die situatie hebben gebracht en daaraan in geen geval een aanspraak op verhoging van de restitutie konden ontlenen, doch integendeel ten volle het commerciële risico van een dergelijke transactie moesten dragen; er kan dus geen sprake zijn van een inbreuk op het beginsel van bescherming van het gerechtvaardigd vertrouwen.

De Commissie herinnert eraan dat de exporteur naar Frans gebruik bij de aanvrage van het certificaat moet verklaren dat hij een eventuele aanpassing van het restitutiebedrag als gevolg van de toepassing van artikel 12 van verordening nr. 766/68 aanvaardt, en dat deze verklaring uitsluitend slaat op een eventuele verlaging van de restitutie.

Samenvattend meent de Commissie dat de op 27 mei 1971 inwerkinggetreden Gemeenschapsregeling ook van toepassing is op vóór die datum afgegeven uitvoercertificaten met prefixatie van het restitutiebedrag, wanneer de uitvoer nog niet had plaatsgevonden.

2. *De tweede vraag van het Tribunal administratif te Parijs*

a) *Verzoekster in het hoofdgeding* is van mening dat Forma en Firs zonder nadere handeling van de Gemeenschapsautoriteiten tot betaling van de aanpassingsbedragen hadden kunnen overgaan, daar de desbetreffende verordeningen nergens een dergelijke handeling voorschrijven. Integendeel, de in casu toepasselijke verordening nr. 1098/68 bepaalt dat de aanpassing automatisch geschiedt,

hetgeen per definitie betekent dat hiertoe geen afzonderlijk document noodzakelijk is.

De Commissie heeft trouwens in de zaak 1-73 erkend dat dit automatisme in werking kan worden gesteld door de bevoegde nationale organen zonder voorafgaande handeling van de Commissie.

Deze vraag van het Tribunal administratif te Parijs ware dus ontkennend te beantwoorden.

b) De *Commissie* merkt op dat de nieuwe regeling, anders dan de vroegere, de aanpassing der restituties afhankelijk stelt van een besluit op grond van het gewijzigde artikel 12 van verordening nr. 766/68.

Zoals de Commissie in haar opmerkingen in de zaak 1-73 reeds naar voren heeft gebracht, is dit besluit discretionair van aard en dient het op uniforme wijze voor de gehele Gemeenschap te gelden, dus uit te gaan van de Gemeenschapsautoriteiten en met name van de Commissie.

De Commissie concludeert dat, gezien het antwoord op de eerste vraag, de tweede vraag van het Tribunal administratif te Parijs zonder voorwerp is geraakt.

3. De Commissie merkt subsidiair op dat, hoewel de gestelde vragen alleen betrekking hebben op de uitlegging van de verordeningen, in feite ook hun geldigheid in bepaalde opzichten in het geding is. De strekking van de eerste vraag is of de wijziging van het Gemeenschapsrecht mede geldt voor de uitvoercertificaten en de daarin geprefixeerde restituties; volgens de Commissie zou het Hof, ter voorkoming van een nieuwe verwijzing in deze zaak zich, evenals in zaak 1-73, rekenschap moeten geven van de rechtsgeldigheid van het geheel dezer bepalingen.

In aansluiting op het aldus weergegeven rapport ter terechtzitting is op 6 november 1973 overgegaan tot de mondelinge behandeling.

Verzoekster in het hoofdgeding was ten deze vertegenwoordigd door X. de Roux en D. Voillemot, advocaten te Parijs, Forma, eerste verweerder in het hoofdgeding, door P. Villey-Desmeserets, advocaat te Parijs, en de Commissie door haar juridische adviseurs P. Gilsdorf en B. Paulin, als gemachtigden.

De Advocaat-Generaal heeft ter terechtzitting van 22 november 1973 conclusie genomen.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het Tribunal administratif te Parijs bij beschikking van 5 juni 1973, ingekomen ter griffie van het Hof op 20 juni 1973, krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag twee vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van verordening nr. 1098/68 van de Commissie van 27 juli 1968 (PB nr. L 184 van 29 juli 1968, blz. 10) tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen inzake de restituties bij uitvoer in de sector melk en zuivelprodukten, verordening nr. 951/71 van de Commissie van 7 mei 1971 (PB nr. L 103 van 8 mei 1971, blz. 10), houdende wijziging van eerstgenoemde verordening, en verordening nr. 1048/71 van de Raad van 25 mei 1971 (PB nr. L 114 van 26 mei 1971, blz. 10) tot wijziging, ten aanzien van de aanpassing van de restitutie, van verordening (EEG) nr. 766/68 houdende vaststelling van de algemene voorschriften inzake de restitutie bij uitvoer van suiker;

2 dat uit de verwijzingsbeschikking blijkt dat verzoekster in het hoofdgeding — naar aanleiding van de verhoging van de interventieprijs voor witte suiker per 1 juli 1971 ingevolge verordening nr. 1061/71 van de Raad van 25 mei 1971 (PB nr. L 115 van 27 mei 1971, blz. 17) — heeft verzocht om verhoging van de geprefixeerde restitutie voor het suikerbestanddeel in de melk en room, zoals uitdrukkelijk was voorzien in het uitvoercertificaat dat zij op 29 oktober 1970 had verkregen voor de uitvoer van deze produkten naar Algerije vóór 28 februari 1972;

3 Overwegende dat de bepalingen houdende gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk en melkprodukten voorzien in restitutieverlening bij de uitvoer van deze produkten ter overbrugging van het verschil tussen de prijzen op de wereldmarkt en de prijzen in de Gemeenschap, en in prefixatie van de verschuldigde restitutie voor een bepaalde periode;

4 dat artikel 2, lid 3, tweede alinea, van verordening nr. 1098/68 in zijn oorspronkelijke redactie bepaalde dat bij wijziging van de interventieprijs voor witte suiker het vooraf vastgestelde bedrag wordt aangepast aan de hand van deze wijziging;

5 dat deze bepaling bij verordening nr. 951/71, in werking getreden op 8 mei 1971, is gewijzigd in die zin dat, „wanneer ... in de loop van de periode tussen de dag van de aanvraag van het uitvoercertificaat en de dag van uitvoer" een wijziging in de suikerprijzen intreedt, „het bedrag van de restitutie wordt aangepast, voor zover op grond van artikel 12 van verordening (EEG) nr. 766/68 een aanpassing wordt voorzien" in de sector suiker;

6 dat de strikte aanpassing van de vooraf vastgestelde uitvoerrestitutie in de sector suiker juist is afgeschaft bij verordening nr. 1048/71, in werking getreden op 27 mei 1971, waarbij werd overwogen dat dit voorschrift te stroef is gebleken, en de formulering van genoemd artikel 12 werd gewijzigd als volgt: „Indien tijdens de [bedoelde] periode ... verandering komt in de ... prijzen van suiker of melasse, kan het restitutiebedrag worden aangepast";

7 Overwegende dat in de eerste plaats wordt gevraagd of, gezien de datum (29 oktober 1970) waarop de uitvoermachtiging met prefixatie van het restitutiebedrag is verleend, de regeling van verordening nr. 1098/68 van toepassing bleef op wijzigingen van dat bedrag in verband met wijzigingen van de interventieprijs voor witte suiker, dan wel eventuele wijzigingen van de restitutiebedragen moesten geschieden volgens de nieuwe regeling van de verordeningen nrs. 951/71 en 1048/71;

8 Overwegende dat volgens een algemeen erkend beginsel de wet waarbij een wettelijke bepaling wordt gewijzigd, van toepassing is, tenzij het tegendeel is bepaald, op de toekomstige gevolgen van feitelijke situaties welke onder vigeur van de oude wet zijn ontstaan;

9 dat derhalve de wijziging van artikel 2, lid 3, tweede alinea, van verordening nr. 1098/68 niet alleen van toepassing is op de na haar inwerkingtreding afgegeven certificaten met prefixatie, maar ook op de certificaten, die vóór die datum waren afgegeven, voor zover de betrokken uitvoer nog niet had plaatsgevonden;

10 Overwegende dat in de tweede plaats wordt gevraagd of, ongeacht de geldende regeling, een handeling van de gezagsorganen der Gemeenschap nodig was opdat de ter zake bevoegde bureaus tot betaling der met de aanpassing gemoeide geldsbedragen konden overgaan;

11 Overwegende dat vóór de wijziging van 1971 de aanpassing van de restitutie automatisch geschiedde en door de bevoegde nationale bureaus kon worden toegepast zonder dat een handeling van de gezagsorganen der Gemeenschap nodig was;

12 dat in het kader van de nieuwe regeling daarentegen blijkt dat ter wille van de noodzakelijke uniformiteit der in de Gemeenschap genomen maatregelen de aanpassing van de restitutie moet berusten op een handeling van gemeenschapswege;

Ten aanzien van de kosten

13 Overwegende dat de kosten, door de Commissie wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen en dat de procedure ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de mondelinge opmerkingen van verzoekster in het hoofdgeding, van de eerste verweerder in het hoofdgeding en van de Commissie van de Europese Gemeenschappen;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name artikel 177;
Gelet op verordening (EEG) nr. 1098/68 van de Commissie van 27 juli 1968, verordening nr. 951/71 van de Commissie van 7 mei 1971 en verordening nr. 1048/71 van de Raad van 25 mei 1971;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap, met name artikel 20;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

HET HOF VAN JUSTITIE,

uitspraak doende op de door het Tribunal administratif te Parijs bij beschikking van 5 juni 1973 gestelde vragen, verklaart voor recht,

1. **De wijzigingen die in artikel 2, lid 3, tweede alinea, van verordening nr. 1098/68 van de Commissie van 27 juli 1968 zijn aangebracht bij verordening nr. 951/71 van de Commissie van 7 mei 1971 en verordening nr. 1048/71 van de Raad van 25 mei 1971, zijn niet alleen van toepassing op de na de inwerkingtreding van laatstgenoemde verordening afgegeven certificaten met prefixatie, maar ook op de voordien afgegeven certificaten, voor zover de betrokken uitvoer nog niet had plaatsgevonden;**

2. **Terwijl volgens de regeling vóór de verordeningen nrs. 951/71 en 1048/71 een handeling van de gezagsorganen der Gemeenschap niet nodig was opdat de nationale bureaus konden overgaan tot betaling van de geldbedragen, gemoeid met de aanpassing van het restitutiebedrag, is een dergelijke handeling door de inwerkingtreding van bedoelde verordeningen wel noodzakelijk geworden.**

Sørensen Monaco Mertens de Wilmars

Pescatore Kutscher Ó Dálaigh Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op vijf december negentienhonderddrieënzeventig.

De Griffier
A. Van Houtte

De waarnemend President
M. Sørensen